

گزارش رسانه‌ای خودکشی در دوران همه‌گیری جهانی کووید-۱۹

شواهد بسیاری نشان داده‌اند که گزارش‌های رسانه‌ای درباره خودکشی می‌تواند خطر خودکشی و خودکشی‌های تقلیدی (پدیده سرایت خودکشی) را افزایش دهد. در همین راستا، سازمان بهداشت جهانی و برخی مراکز و سازمان‌های دیگر اقدام به تهیه و انتشار دستورالعمل‌هایی در زمینه شیوه‌های درست پوشش‌دهی اخبار مرتبط با رفتارهای آسیب به خود و خودکشی برای روزنامه‌نگاران کرده‌اند. در شرایط سخت فعلی که جهان با بحران کووید-۱۹ و جریان بی‌وقفه اخبار مرتبط با آن روبه‌رو است، درک سریع و رعایت این دستورالعمل‌ها توسط رسانه‌ها بیش از پیش اهمیت می‌یابد. در این شرایط، پوشش رسانه‌ای درست، منطبق بر واقعیت، بی‌طرفانه، مبتنی بر شواهد و غیر احساسی به ویژه در مورد موضوع خودکشی، بسیار مهم و ضروری است.

رسانه‌ها همواره به پوشش اخبار خودکشی تشویق شده‌اند، لذا در زیر به نکاتی اشاره می‌شود که در تکمیل و تأیید دستورالعمل‌های موجود در این زمینه و با هدف ارائه رهنمودهایی درباره نحوه گزارش‌دهی به ویژه در دوران همه‌گیری جهانی تهیه شده‌اند (لینک‌های اینترنتی روش‌های بهینه گزارش‌دهی به پیوست آمده است).

• گزارش‌دهی موارد خاص خودکشی :

در طول همه‌گیری کووید-۱۹، مردم به طور مداوم در جریان مرگ و میرهای ناشی از بیماری قرار می‌گیرند، در حالی که تقریباً هیچ یک از سایر علل مرگ گزارش نمی‌شوند، هر چند این گونه مرگ‌ها نیز کماکان رخ می‌دهند. بنابراین، در صورت وقوع خودکشی، تعیین این که آیا این رویداد، ارزش خبری لازم برای گزارش کردن را دارد یا خیر، برای رسانه‌ها بسیار مهم است. در صورت مثبت بودن پاسخ به این سوال، کاربرد روش‌های بهینه گزارش‌دهی خودکشی بر اساس دستورالعمل‌ها و رهنمودهای موجود توصیه می‌شود.

○ نکته: ارزش خبری گزارش خودکشی و تأثیر آن بر مخاطب را مد نظر قرار دهید. آیا این گزارش از جنبه‌های آموزشی، آگاه‌سازی، شفاف‌سازی اطلاعات پیرامون رویداد برخوردار است و به پیشگیری از خودکشی‌های بعدی کمک می‌کند؟

○ نکته: اگر تصمیم به گزارش خودکشی گرفتید، اطمینان حاصل کنید که گزارش شما صادقانه، بی‌طرفانه و بدون جانبداری است و اتهام زنده نیست. همچنین نگرش مثبتی را نسبت به درمان و استفاده از خطوط تلفن بحران در مردم ایجاد می‌کند و به وضوح اشاره می‌کند که اکثر موارد خودکشی در صورت دریافت مراقبت‌های مناسب، قابل پیشگیری هستند.

- نکته: از آنجا که هیچ کس قادر نیست به صورت دقیق از دلایل خودکشی- به خصوص بلافاصله پس از وقوع آن- با خبر شود، محدود کردن حدس و گمان در این زمینه بسیار اهمیت دارد.
- نکته: اگر شواهد محکمی در تائید ارتباط مستقیم بین خودکشی و همه‌گیری وجود نداشت، این موضوع را پوشش خبری ندهید.
- نکته: هنگام لحاظ کردن اظهارات بازماندگان داغ‌دار در مورد علت خودکشی فرد، به ویژه اگر همه‌گیری را تنها دلیل خودکشی عنوان می‌کنند، احتیاط کنید.
- نکته: تحقیقات نشان می‌دهند که لحاظ کردن گزارش‌های حاوی پیام‌های امیدبخش و روایت‌هایی درباره غلبه بر شرایط سخت و تسلط بر بحران، می‌تواند در کاهش خطر سرایت خودکشی (خودکشی‌های تقلیدی)، مفید باشد. این توصیه‌ها همچنین در مورد داستان‌های غلبه بر بیماری کووید-۱۹ نیز صادق است، بنابراین درج آنها در گزارش، در موارد مقتضی ارزشمند خواهد بود.

● گزارش‌دهی درباره خودکشی مرتبط با همه‌گیری:

خودکشی پدیده‌ای پیچیده و پیامد فاجعه بار عواملی است که برخی از آنها در هنگام مرگ شناخته شده و برخی دیگر ناشناخته می‌مانند. بنابراین بیان هر گونه گمانه‌زنی، تعمیم یا برقراری ارتباط میان خودکشی و همه‌گیری فعلی می‌تواند نادرست، ساده‌انگارانه و نشان‌دهنده درک نادرست از پدیده خودکشی باشد و اقدام به خودکشی را در میان افراد مبتلا به کووید-۱۹ افزایش دهد. اگر چه به نظر می‌رسد وجود برخی ارتباطات بین خودکشی و همه‌گیری کرونا ارزش گزارش کردن را داشته باشند، به عنوان مثال، چگونه بیماری کووید-۱۹ می‌تواند افراد مبتلا به بیماری‌های روانی، بازماندگان آسیب‌های جدی یا افرادی را که با یک بحران روانی دست و پنجه نرم می‌کنند، تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین، ارائه تصویری جامع از پدیده خودکشی و همه‌گیری برای اجتناب از نگاه ساده‌انگارانه به این دو موضوع بسیار اهمیت دارد.

- نکته: به مخاطبان خود کمک کنید درک کنند که خودکشی یک پدیده چند وجهی است و دلایل متعدد روان‌شناختی، زیست‌شناختی، محیطی و اجتماعی در آن نقش دارند.
- نکته: در گزارش‌های خود از نسبت دادن خودکشی به علتی واحد یا ذکر همه‌گیری فعلی به عنوان تنها عامل خودکشی، خودداری کنید.

○ نکته: مخاطبان خود را آگاه کنید که نسبت دادن خودکشی فرد تنها به یک عامل ممکن است باعث شود که دیگران (خانواده، دوستان، همکاران و غیره) علائم هشدار دهنده مهم را نادیده بگیرند، چرا که به اشتباه تصور می‌کنند که خودکشی می‌تواند تنها به علتی واحد مانند همه‌گیری مربوط باشد.

○ نکته: سعی کنید از دانش یک متخصص پیشگیری از خودکشی برای کمک به مخاطبان خود در درک بهتر این پدیده بهره بگیرید.

○ در ارائه گزارش و طرح ارتباط میان وقوع خودکشی و فاصله‌گیری اجتماعی و انزوای ناشی از آن، می‌بایست احتیاط کرد. اگر چه در برخی موارد فاصله‌گیری فیزیکی و اجتماعی می‌تواند منجر به انزوا شود، اما چنین اتفاقی همیشه پیش نمی‌آید و همیشه هم به تشدید علائم روانی یا خودکشی منجر نمی‌شود. علاوه بر این در گزارش خود به نقش داشتن بیش از یک عامل در هر یک از موارد خودکشی تاکید کنید.

○ نکته: در گزارش خود، به چالش‌های افراد مبتلا به بیماری‌های روانی در دوران همه‌گیری، از جمله ملاقات کمتر آنها با مراقبین، ارائه‌کنندگان مراقبت‌های بهداشتی و دیگران و همچنین دسترسی کمتر آنها به مراقبت‌های حمایتی (مانند برنامه‌های درمانی، گروه‌های حمایتی و غیره) اشاره کنید.

● گزارش‌دهی درباره خودکشی به مثابه یک معضل بهداشت عمومی:

خودکشی یک معضل عمده بهداشت عمومی در سطح جهان است و گزارش دادن درباره آن در شرایط عادی برای عموم مردم آموزنده و مفید است. با این حال در دوران یک همه‌گیری، که یک معضل بهداشت عمومی دیگر پیش‌تاز و محور نگرانی‌های مردم است، گزارش دادن درباره موضوعات بهداشتی مرتبط با خودکشی باید با دقت و توجه بیشتری انجام گیرد.

○ نکته: اطمینان حاصل کنید که گزارش شما حاوی اطلاعاتی در مورد تاریخچه، روند خودکشی و اطلاعات ملی و محلی درباره آن باشد. همچنین تأکید کنید که خودکشی محدود به زمان خاص یا علتی واحد نیست بلکه روزانه به وقوع می‌پیوندد.

○ نکته: سعی کنید اطلاعاتی را در مورد تحقیقات به روز، برنامه‌ها، درمان‌ها و برنامه‌های ارزیابی مرتبط با خودکشی در گزارش خود بگنجانید.

○ نکته: اگر درباره یک مورد خاص خودکشی گزارشی تهیه می‌کنید، در آن توضیحاتی را درباره ماهیت جهانی پدیده خودکشی ارائه کنید و به مخاطبان کمک کنید که عوامل زمینه‌ساز خودکشی را درک کنند.

○ نکته: تحقیقات نشان می‌دهد که تهیه گزارش‌هایی درباره بهبودی، امید و تجربه زیسته افرادی که اقدام به خودکشی کرده‌اند، می‌تواند تاثیری مثبت داشته باشد و خطر خودکشی‌های تقلیدی را کاهش دهد.

• گزارش‌دهی درباره آمار خودکشی

در بحران کنونی، در نحوه گزارش‌دهی درباره آمار خودکشی منتشر شده، احتیاط کنید. برای اطمینان از کیفیت محتوای خبری و انطباق آن با واقعیت، آمار مربوط به دوره فعلی را از آمار پیش از همه‌گیری، تفکیک کنید. علاوه بر این توجه داشته باشید که در حال حاضر اطلاعات کافی از آمار خودکشی در همه‌گیری‌ها و بلایای طبیعی قبلی، جهت مقایسه با آمار سالانه خودکشی در دسترس نیست، اگر چه برخی داده‌ها در مورد وقایعی مانند ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۹ موجود است. بنابراین کمک به مخاطبان برای رسیدن به درک درستی از آمار منتشر شده در شرایط کنونی بسیار مهم است.

○ نکته: در تمام گزارشات مربوط به آمار خودکشی، به صراحت اشاره کنید که در حال حاضر داده‌های کمی درباره ارتباط خودکشی با همه‌گیری وجود دارد.

○ نکته: در تمام گزارشات مربوط به آمار خودکشی به صراحت عنوان کنید که آمار سالانه خودکشی نباید با آمار خودکشی دوره همه‌گیری مقایسه شود. علاوه بر این هنگام گزارش آمار سالانه در طی دوره همه‌گیری، احتیاط کنید.

○ نکته: در هنگام گزارش آمار خودکشی در جمعیت‌های خاص در طی دوره همه‌گیری، احتیاط کنید.

• گزارش درباره اورژانس‌ها و خطوط بحران خودکشی

کلیه دستورالعمل‌های رسانه‌ای توصیه می‌کنند که شماره تلفن‌های خطوط بحران ملی و محلی در گزارشات مربوط به خودکشی ذکر شوند. در طول همه‌گیری کرونا، خطوط بحران خودکشی و همچنین سایر خطوط بحران در سطح جهان به شیوه‌های متنوعی عمل می‌کنند. برخی از این خطوط با استفاده از تمام پرسنل به کار خود ادامه دهند و پاسخگوی تماس‌ها هستند و برخی دیگر، به دلیل کمبود نیرو، بیمار شدن داوطلبان و یا محدودیت‌های مسافرتی اعمال شده از سوی مسئولان استانی یا کشوری از طریق فن‌آوری‌های ارتباط از راه دور به ارائه خدمت می‌پردازند.

○ نکته: هنگام گزارش‌دهی درباره خودکشی، حتما خطوط تلفن بحران را در گزارش خود ذکر کنید و با توجه به بحران موجود کنترل کنید که این خطوط بحران حتما فعال باشند.

○ نکته: هنگام ارائه گزارش درباره خودکشی، حتما آدرس وبسایت‌های حاوی اطلاعات معتبر برای آگاهی عمومی مانند وبسایت سازمان بهداشت جهانی (WHO) و مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها (CDC) را در آن درج کنید.

○ نکته: در صورت امکان، منابع محلی ارائه‌دهنده خدمات را از طریق اطلاعیه‌های نهادهای محلی یا ملی شناسایی کنید و اطلاعاتی را در خصوص چگونگی دریافت کمک از آنها، از جمله منابع ارائه‌دهنده خدمات سلامت روان در همه‌گیری کووید-۱۹، ارائه کنید. ممکن است این مراکز فهرستی از امکانات خود و خدماتی که در طی همه‌گیری ارائه می‌کنند، فراهم کرده باشند.

○ نکته: مخاطبان خود را از خدمات خطوط بحران در دوره همه‌گیری در مقایسه با شرایط عادی آگاه سازید.

○ مخاطبان خود را از افزایش حجم تماس‌ها در شرایط کنونی و پیامدهای آن از جمله افزایش مدت زمان انتظار برای پاسخگویی آگاه سازید.

● **گزارش‌دهی در مورد خودکشی‌های مرتبط با بستری شدن در بیمارستان:**

همه‌گیری فعلی، بیمارستان‌های سراسر دنیا را با فشاری طاقت‌فرسا روبه‌رو کرده و منجر به ایجاد چالش‌هایی در پذیرش اورژانس‌های روانپزشکی شده‌است. بنابراین، تهیه گزارشی در مورد کاهش دسترسی به مراقبت‌ها می‌تواند منجر به افزایش اضطراب، وحشت و ترس از ناتوانی در برخی از افرادی شود که به دنبال دریافت خدمات روانپزشکی مورد نیازشان هستند.

○ نکته: اطلاعات مربوط به انواع مراقبت‌های بهداشتی محلی، منطقه‌ای و ملی در دسترس (از طریق تلفن، پیامک، گفتگوی آنلاین) و همچنین وبسایت‌ها و منابع آنلاین را با مخاطبان خود به اشتراک بگذارید.

○ نکته: در گزارش خود، توجه ویژه‌ای به نحوه دسترسی افراد نیازمند مراقبت‌های روانپزشکی به مراقبت‌های بهداشتی و خدمات دیگر داشته باشید.

○ نکته: توصیه‌های ارائه شده توسط اداره بهداشت محل و منطقه خود را درباره پذیرش در بیمارستان و نحوه دسترسی به مراقبت‌های بیمارستانی، در گزارش خود لحاظ کنید.

● **گزارش‌دهی در مورد خودکشی به مثابه موضوعی مرتبط با سیاست‌گذاری**

ممکن است رسانه‌ها علاقمند به تهیه گزارش درباره خودکشی و پیامدهای آن در سیاست‌گذاری در دوران همه‌گیری باشند. به عنوان مثال، "قانون‌گذاران ممکن است در دوران همه‌گیری اعتبارات

خاصی را به خطوط تلفنی بحران تخصیص دهند." از آنجا که همه‌گیری‌ها نادر هستند، در هنگام تهیه گزارش درباره سیاست‌های مختص دوره همه‌گیری محتاطانه رفتار کنید تا موضوع این سیاست‌ها بعد از رفع همه‌گیری به فراموشی سپرده نشود.

○ نکته: این موضوع را در نظر داشته باشید که آیا دوره اوج همه‌گیری، بهترین زمان ممکن برای گزارش موضوعات مرتبط با سیاست‌گذاری است و یا می‌توان این کار را به نحو موثرتری پس از فروکش کردن دوره حاد بحران، فراهم شدن نتایج پژوهش‌ها، و دستیابی به داده‌های بیشتر انجام داد.

○ نکته: اگر تصمیم دارید در گزارش خود مسائل مرتبط با سیاست‌گذاری را مطرح کنید، توجه داشته باشید که تمرکز گزارش می‌بایست بر روی جنبه‌های سیاست‌گذاری و اجرایی موضوع باشد و نه بر ارتباط بین خودکشی و همه‌گیری.

منابع مفید

1. Preventing suicide: a resource for media professionals, World Health Organization found at: https://www.who.int/mental_health/suicide-prevention/resource_booklet_2017/en/
2. Mental Health and Psychosocial Considerations during the Covid-19 Outbreak, World Health Organization, found at: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf?sfvrsn=6d3578af_2
3. Best Practices for Media Reporting on Suicide (US) found at: www.reportingonsuicide.org
4. Poynter: Reporting on suicide responsibility found at: <https://www.poynter.org/reporting-editing/2018/best-practices-for-covering-suicide-responsibly/>
5. Covid-19 Resource and Information Guide, National Alliance on Mental Illness, found at: <https://www.nami.org/covid-19-guide>

Daniel J. Reidenberg, Psy.D.

مدیر اجرایی Save.org

نایب رئیس گروه ویژه رسانه و خودکشی _ انجمن بین‌المللی پیشگیری از خودکشی

Thomas Niederkrotenthaler, M.D., Ph.D., MMSc.

دانشیار دانشکده پزشکی وین

نایب رئیس گروه ویژه رسانه و خودکشی _ انجمن بین‌المللی پیشگیری از خودکشی

آوریل ۲۰۲۰

* Translated into Farsi by Iranian Scientific Society for Suicide Prevention (IRSSP). the original English version is available at:

https://www.iasp.info/pdf/2020_Briefing_Statement_Reporting_on_Suicide_During_COVID19.pdf

International Association for Suicide Prevention

جمعیت علمی پیشگیری از خودکشی ایران در شبکه‌های اجتماعی

سایت: <http://irssp.iums.ac.ir/>

اینستاگرام: iranpreventionofsuicide

تلگرام: lsssp

آپارات: <https://www.aparat.com/irssp.iums.ac.ir>

یوتیوب: <https://www.youtube.com/channel/UCduHiF0116t8Fr8Cu1NRvMw>

جمعیت علمی پیشگیری از خودکشی ایران
Iranian Scientific Society for Suicide Prevention